

№ 3, 2017

АМЦАБЗ

7000

Баграт Шынкэба
1917-2004

ШӘЫШЫҚӘСА ИРГӘЫЛҠУА АБЖЬЫ

Зықә зтас иацагылаз, зыдгьыл агәынқьбжьы заҳаз, иззырҳаз, зыжәлар рхәаа згәытцазгзаз, рыхәра зыңсы хәрыбғьыцны иақәызтцаз, збызшәа аңсың лагаҫагабжь заҳауаз **Жәлар рцеи** иззырҳәон. Аха уи ахьз арҳара кыршықәсқәа ақәтатәын, агәлыҫра, анаңшааңшра, аблацарра, агәыбылра ду, аразра реиңш иҫаз аҫазшыақәа аҫахын. Урт уаниуаз иуцир акәын, мамзар цшаашьагы, башьагы рымамызт. Ус иҫаз ауаҫы дызлиаауаз дара ддырҳаит, насың ду змаз жәларын рхәоит. Абас Хазшаз дзықәныхәаз аңсуа жәлар рцеицәа хьзырҳәагақәа иреиуоу иахьа зшәышықәсхьтцра азгәахто жәлар рпоет Баграт Шьынқәба дңышәаны зыжәлар ирзаашьтыз уаҫын ххәар хәашьарым. Уи илигаз амҫа жәларык анылеит, ихьз бираҫтцас ишьтырхит, иажәа имырдеит, зышхәас ирзыҫалеит.

Аңсуа бызшәа амчхара акыр иҳаразкыз, алшарақәа зегь цәырызгаз, изымпытцашәтыз, иара ишихәахьаз еиңш, ашьха зыхь абжьы ахазтцаз ҫаза дууп. Уи азы ҫашьара зқәым иашахатоуп. Збызшәа иазрыцхау изы хәышә рыцуп, ҫыхгоуп, цсыршьагоуп, ламыс рҫыхагоуп.

Шәышықәса иагәылыҫны иааҫуа Баграт иажәақәа:

«Жәлар рыбзиабара ҫьалан иаазом,
Иалнахыз далнахт, иаңсам дабазом»

уасиатны инижьызшәа аҫакы иара ихаҫа изукуеит. Ари иахылтцуа абжьы абиңарақәа злеигәныҫуа, иеихымсығыуа, еицакра зқәым бжьуп.

Наунагза еицакра ақәымзааит жәлар рыбзиабара иаңсахаз Баграт ибжьы!

Инна Аҳашба

Баграт Шьынқәба

АЗЫС ГӘЫМШӘА

Атрым! Атрым! Азыс шытыҗоит,
Иахынхалоит абьь җа.

–Уаагыл, азыс, ахьча дықәлоит,
Амахә уиҗап, икаҗа! –

Азыс иартаз амахә ннажыт,
Абнаршәырахь ахы археит,
Азарақәа зегь канажыт,
Ахьча изгәамҗеит, ицәынхеит.

Инкыдҗало-иаакыдҗало,
Абжыы ргауа: «Бе-ке-ке»,
Абнаршәыра аҗыҗахало,
Азыс шнеиуаз, имҗахьҗеит!

–Җаит, исыхьзеи? – агәы иалсит, –
Амрагь леизахьҗеит акыс! –
Ус, ашышыҗәа абна иаалсит,
Қыаҗа кәмпыл уаҗа аҗсыс!

–Уабанзацои арахь, сыуа?
Азыс цәажәеит: – Бе-ке-ке!
Аҗсыс хәчы агәы иҗаҗәыуо:
–Сызит, амҗа саҗәыхьҗеит!

–Амҗа ухәама, амҗа башоуп,
Җрыламшәонда агыгшәыг! –
Аҗсыс цәажәоит: – Иухәаз иашоуп,
Җарҗәынхондаз абыржәык! –

Абна иасуеит нас хакэыла,
Аха иашьтуам урт хара:
Цъара ипъахыуп цла махэыла,
Бард мацароуп ҕацъара!

Ус аҕеѳбжы рлымха итасит:
–Бгахэчума, амца зкыз! –
Инапъшызар, абна иаалсит,
Шъапы гыргыр, уаҕа ахэыс!

–Уабанзацои арахь, сыуа? –
Азыс цэажэеит: – Бе-ке-ке! –
Ахэыс хэчы агэы итацэыуо:
–Сызит, амѳа сацэыхкьеит! –

–Амѳа ухэама, амѳа башоуп,
Хрыламшэандаз агыгшэыг!
Ахэыс цэажэоит: – Иухэаз иашоуп,
Харцэынхондаз абыржэык!

Ахьча дныжъны ашэи-тышэи
Са сцарымызт ас цъаргъы,
Уи иҕырпыни нас итрышэи
Срышьтазаарын ескъынгъы! –

Азыс шкэакэа нарапъасит,
Абас ахѳык еибадырт.
Ара иасит, ана иасит,
Аха иашьтуам абна-ажэырт!

Ахэы харак аехықэкылан,
Амра хамтақ ирзыпъшын,
Иандэықелалак, рымѳа нкылан,
Пъшьаала иташэарц атахын.

Аха иамуит, рымѳа рцэызит,
Иахънеилакгы рымѳа пъцэан,
Хэчы-хэцла нақ иргъыртцит,
Амрагъ шкыдыз агэы пъцэан!

Амөеигъш изит амш лашара,
Зынза ихәлеит илеихашәә,
Аеарыжәпеит алашьцара
Абнаршәыраҕ омашәә!

Атықарқар абжыы шьтнахыр,
Мшәык быбызшәә раҳауеит.
Ус, ардәынак ааҕықә-ҕықәыр,
Бгак аауамашь хәә ирҳауеит.

Амыҕ, ажыц цъара ирҕыхар,
Акәу цъыршьоит бга хаҕыцк.
Иҕамлари мшәык ааҕыхар?
Иаҕрагылом баша бьыцк.

Ус, ишнеиуаз абна реаҕа,
Хьацак амцан дара неит.
Абра ирхыргарц атх шәарҕа,
Еидыҕәбәалан инатәеит.

Агыгшэыгқәа шыта ҳарбом хәа,
Рыпъсы еиҥаркхьан еипъш ачык,
«Уа хәлыбзиа, сас дышәтоуп!» – хәа,
Иаарызкылсит бгахәчык.

Асас мыжда абла кәицуп,
Икәеицеиуеит имцаха:
– Мшәыки бгаки ҫызас срыцуп,
Шәааигәара итәоуп уаха.

Ишымлагоз, амра нхышәтит,
Ирзычхатәҫьом урт уажәшьтак,
Иахзаага хәа сышәзаарышьтит,
Уаххьа азыхәан хәа жьыхәтак. –

Агәы иҥазам азыс сшәап хәа,
Уаҫа иҫаҥҫьеит иааҫҫакы:
– Абни иухәаз уаҫхьа исхәап хәа
Са сгәы иҥамзи, ухатқы!

Сҫызҫәа рзыхәан, са сеитҫбымзи,
Еиҫьу ҫыҫьк сырхиарҫ ҫьара,
Сахьынҫтыҫыз, ҫьыси хәыси
Саахынхәаанза иара абра,

Бгоу, бгахәчу са исыздыруам,
Аха иҫьылан оумашәа,
Илышьтагәа сҫызҫәа иркын уа,
Ирфеит иахан, еимҫыжәжәа!

ҫоуп, исырҫеит жьыхәта ҫьылак,
Аха исзымхеит, сымлашьуеит.
Шәарахк убом ожәааныла,
Схаҫьыҫ дукәа баша исхуеит!

Егьхалымшеит, нас, имҫымкәа,
ҫасас бзиахә, харт иахтоу.
Иҫьсра убааит дук мырҫыкәа,
Жьыхәтак уаха зкәаб иҫоу! –

Иаақыҫьқыҫьит ҫыхәабаба,
Гәанылагьы ус ахәоит:
«Унан, сара нын, ҫапапа,
Афатә сшашьтоу са сфатәхоит!»

Ицэажэонатц, азыс гылан,
Цыхэабаба цон шытахьла,
Ус-ус, абна иаст хакэыла,
Нас узцозаргы уцала!

Ипъшуп, ипъшуп амшэи абгеи,
Цхагэанынза дара пъшуп.
Амшэ фагылан: – Амла хамгеи,
Уцеишь, абга са усеитцбуп! –

Абгадуггы уахь идэыкэлеит,
Иаркэеицеиуеит абла акэиц.
Хынтэ ианыпъа, иаарыдгылеит,
Ихнарцъацьеит ахапъыц.

– Шэызёу иарбан ёыруафдуруу?
Иаажэг, иабакоу ажыхэта?
Са сызустоу шэарт ижэдыруу?
Сыцэгъахарггы, хаёеица,

Азыс рыцха пъыхха-жыххаа,
Тсыси, хэыси еимфёжжэа,
Саашэылгарггы зегь шэеизыххаа,
Зынзак избом акашэа! –

Агэы итазам азыс сшэап хэа,
Уака ифатцкьеит иааццакы:
– Абни иухэаз уапъхьа исхэап хэа
Са сгэы итамзи, ухацкы!

Сфёзцэа рзыхэа, са сеитцбымзи,
Еиёу тыпък сырхиарц цъара,
Сахьынтытыз, тсыси хэыси
Саахынхэаанза иара абра,

Бгазу, мшэызу са исыздыруам,
Аха ипъсылан оумашэа,
Илышьтагэа сфёзцэа иркын уа,
Ирфеит иахан, еимфёжжэа!

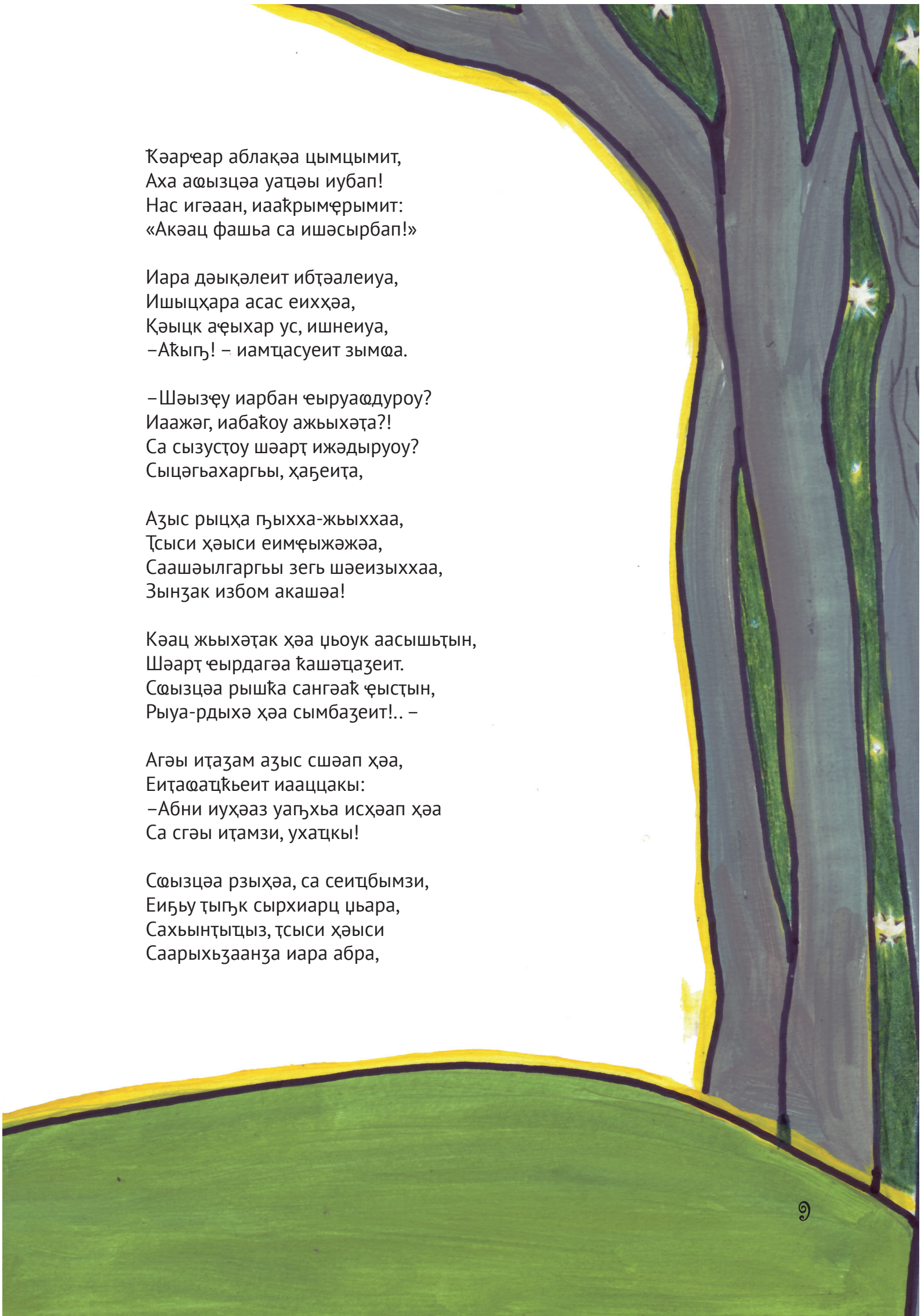
Цоуп, исыртеит жыхэта пъсылак,
Аха исзымхеит, сымлашьуеит.
Шэарахк убом ожэааныла,
Схапъыц дукэа баша исхуеит!

Егъхалымшеит, нас, имцымкэа,
Хасас бзиахэ, харт иахтоу!
Ипъсра убааит дук мырцыкэа,
Жыхэтак уаха зкэаб итоу! –

Иаакыцькыцьит абга ахьгылаз,
Гэанылаггы ус ахэоит:
«Имфэа мыждоуп са сызкэлаз,
Афатэ шысхэо, са сфатэхоит!»

Ицэажэонатц азыс гылан,
Абгадуггы цон шытахьла,
Ус-ус, абна иаст хакэыла,
Нас узцозаргы уцала!..

Кэареар аблақәа цымцымит,
Аха афызцәа уатәы иубап!
Нас игәаан, иаакрымфрымит:
«Акәац фашья са ишәсырбап!»

Иара дәықәлеит ибтәалеиуа,
Ишыцҳара асас еиххәа,
Қәыцк афыхар ус, ишнеиуа,
–Ақып! – иамцасуеит зымфә.

–Шәызфәу иарбан фыруафдуруу?
Иаажәг, иабакоу ажыхәтә?!
Са сызустоу шәарт ижәдырууу?
Сыцәгьахаргы, ҳафеиҫа,

Азыс рыцҳа пьыхха-жыххәа,
ҫыси ҳәыси еимфьжәжәа,
Саашәылгаргы зегь шәеизыххәа,
Зынзак избом акашәа!

Кәац жыхәтәк ҳәа цоук аасышьтын,
Шәарт фырдагәа кашәтәзеит.
Сфызцәа рышкә сангәак фыстын,
Рыуа-рдыхә ҳәа сымбазеит!.. –

Агәы иҫазам азыс сшәап ҳәа,
Еиҫафәтқьеит иааццакы:
–Абни иухәаз уапъхә исхәап ҳәа
Са сгәы иҫамзи, ухацкы!

Сфызцәа рзыхәа, са сеитцбымзи,
Еиҫбу тыпк сырхиарц цәара,
Сахьынтыцыз, цыси ҳәыси
Саарыхьзаанза иара абра,

Бгазу, мшәызу са исыздыруам,
Аха ипсылан оумашәа,
Илышьтагәа сөызцәа иркын уа,
Ирфеит иахан, еимґыжәжәа!

Цоуп, исыртеит маха псылак,
Аха исзымхеит, сымлашьуеит.
Шәарахк убом ожәааныла,
Схапсыц дукәа баша исхуеит!

Егьґалымшеит, нас, имцымкәа,
Ғасас бзиахә, ґарт иахтоу!
Ипсыра убааит дук мырцыкәа,
Жьыхәґак уаґа зқәаб итоу! –

Ицәажәонатц азыс ғылан,
Амшә кәарґеаражә цон шытахьла,
Ус-ус, абна иаст хакәыла,
Нас узцозаргь уцала!

Азыс гәырґьан аакәгьежьымґаз,
Блала аґызцәа ааимнаркьеит.
–Сөызцәа, дадраа, шәаазырґишь, нас, –
Азыс цәажәоит: – Бе-ке-ке!

Иґамоузеи ґарт аанхашьас!
Абнаршәыраґ уаґа зны
Урт еилыркаар амц ишаажьаз,
Нас ґаргеит ауп ґаимцәаны!

Азыс ґрыст, атәыґа ркьякьо,
Асыс цоит икәаратцо.
Ахәыс аххы инцәыґақьякьо,
Урт ирышьтоуп аекынцо!

Инацәагылт хьа наа дуззак,
Рыгәгы хәчык иааґәґәахеит.
Азыс цәажәеит абжы ныґцак:
–Абра хзықәлар, нас ґаикәхеит!

Азыс нықәпґалт, уаґа аґеамкьеит,
Инашьґаххит уахь аґсыс,
Иқәлан иалкьеит, иқәлан иалкьеит,
Уаґа изықәмлеит ахәыс.

–Ғаит, умшәан, уеиха, уеиха! – хәа,
Азыс ғылеит ахахьы,
Аґсыс акәзар, апхзы пхьахәа,
Иатцгәоит нак ашьапахьы!

Еимак-еиґак ирулакгы,
Ахәыс харгалт ґарақы.
Хатцарашәак аатдыркьаргы,
Цәгы ирбарымызт ґамґақы.

Ускан цыск адырра рнаґеит:
«Шәартоуп! Шәартоуп! Ци-ци-ци!»
Инапшызар, абна иаалпґеит,
Мшәи, бгадуи, бгахәчи!

Кәарґеар мыжда агыгцәа рғылан,
Хаха инеиуеит ац еиххәа.
Абгадугы цон ижәылан,
Еихпґаз цьушьап ацламхәа.

Цыхэабаба абна иаалкэыр,
Ганха игылан ирзыпшуеит,
Урт афыца кэацк еимаркыр,
Жыхэтак бжыызгап хэа изырѳеит.

Ахэыс гыргыр ахыкэгылаз,
Инақэлашьцеит абыржэык,
Иалкьан ицеит уи хакэыла,
Ирфеит, ирфеит агыгшэыг!

Егырызхомызт. Аха уанза
Ихэхэеит азыс, нас ишпа!
–Хэит, ахэыс, ахэыс фырхатца,
Ушфырхатцоу надырба!

Амшэ уеақэыжь ус ушнеиуа,
Жэытэ умаана қацаны,
Саргы сыпоит, иашьтанеиуа
Еимфэысыжэжап сахызаны,

Атсыс, уеиха, цыхэабаба
Уахыкэшароуп амѳа азкуа.
Иара уатцакьа ишьтараба,
Иара уатцакьа ишьтагэа!..

Иааилатырит агыгшэыгкэа,
Ас еипш амитэ анраха.
–Цабыргытцакьан, абра хшыркуа
Жэдырузааит! Нас шэеиха! –

Кэареар дэыкэлеит ибтэалеиуа,
Абгадугьы кэаратцеит.
Цыхэабаба акэара илеиуаз
Аетанажьын, нырцака ицеит.

Шыжымтан, ацэылашамтаз,
Дкылсит ахьча Кьарантыхэ,
Агыгшэыгкэа иара уи аамтаз
Иказамызт рыуа-рдыхэ!

Ирахэ иман абна дылцуан,
Ишыхпазгьы дара еицын.
Абна аргэрбьон, абна архэыцуан
Ахьча инеигоз афырпын!

Пагья-пагья азыс неиуан,
Ажакья па харакуа,
Акьяпа хэыц кэаталеиуа,
Атсыс цон ахы шьтакуа.

Ахэыс акэзар, ашыап ауқэа
Нацаркэало, иццакуеит.
Абас урт паырхага рмоукэа
Азыс гэымшэа еиқанархеит!

1962

Асахьяқэа тьылхит
Марина Лакоба

Баграт Шьынқәба

Ақармаұыс ашәахәаџи Абгахәычы ҫыхәабәбеи

Зны иаатгыло, зны иқәасқәасуа,
Адыхәа акәзар, саара ишьтасуа,
ҫыара ишнеиуаз бгахәчык,
Атла ахьынтәи иаҳаит бжык.

Инапшызар, абна ағықәан,
Ақарматчыс амахә иқәтәан,
Амахә акәзар, шәтыла ихәан,
Избан акәзар, аапынран.

Ачыс хәчы агәы ғыыбуам,
Акыркырхәа ашәа еихсыбуам,
Ицәырнагеит шарпәазза,
Амрахәага еипш ихааза.

Адыхәа ду нышьтарчыла,
Апхятә шыапқәа нацаргыла,
Апышә тәрыпса харакуа,
Абгахәчы натәеит уа!

Абла акәиц еипш икәеицеиуа,
Иазынкылом ажәзы илеиуа.
Абзи апышәи еихнашьуеит,
Избан акәзар, имлашьуеит.

Нас ашьшьыхәа иғәгәыбзыбуа,
Инышьтакшо иара адыхәа,
Аеырмашьцан омашәа,
Ус ахәеит адыхәтәаншәа:

–Уа сыхаара, салам умоуп!
Иахәа сара гәақрак симоуп,
Сааит иуасхәарц сеиханы,
Уааи, са сышқа улбааны!

Насгы сааин ас есымша,
Усызбома, сара ипсыша,
Убла хаара сынтапшып.
Ухагәтагы насшьышып! –

–Мап, сахықәтәоу са испырхагам,
Ицәыргала, сара сдагәам,
Кырумазар нас хәатәыс! –
Ахәеит хыхтә ақарматчыс.

–Арахь уааир цқәа хнамтәози,
О, стынха ду, изыззози,
Ақазаара са сгәы ахшәеит,
Ахыс-хысра сымч ашәеит.

Сшәапырхапәуа адәы сықәуп,
Ахьча иакәзар – иабцар сықәкуп,
Ала сышьтоуп, аматцуар
Сеимырбәыцәуеит са сырбар.

Сеиғазозар акәйтцара,
Сцәа стазызоит алашьцарағә,
Избан акәзар, ашьацхәа
Сакыр алшоит сеимлахәа.

Сыпстазаара хаала-мчылоуп,
Сара сзын уахынла – ғынлоуп,
Тәымғәхә сымам, зегә акоуп,
Псызхоу зегы сағацәоуп!

Уа сыпхарцойт, уа сеитарцойт,
Бахәызаргы нақ сыбжарцойт,
Иахысхәогы, исыхьуеит сгәы,
Ажәырт сылоуп сыцәкәкәы!

Нас тәи млашыи зеибадыруам,
Урт тәуп, ипъхоуп, сыгәхъаа рымам,
Урт ирфоит акәац, акәтыжь,
Сара сзыхәа акгы аанмыжь!

Уара, сымш, иубаргәузеи,
Уиаҕара зысхәарызеи,
Уара иуеипъшны қыафла инхо,
Дыҕам амра ахькапъхо.

Амлеи ахьтеи уара иупъеипъшым,
Уара утәартә – тәартә еипъшым,
Атцла махәта шәтыла ихѡо,
Енагы уқәтәоуп ашәа хәо!

Уафуп, иухәоит уасараида!
Ус умазам шәахәарада,
Амшра азыхәа, ашәак уцан,
Уаха хныкәгага утахзам!

Сухәоит даара, сыуа мѡашья,
Исыртца, нас, ашәа хәашья,
Уара ишухәо еипъш ихааза,
Ашәа хәашья са исыртца.

Истагәышьяр, сыбжы еитдыхуа,
Ирқамызуа сара сцыхәа,
Ацла сықәтәа сшәахәалап,
Уара уеипъштәкья қяф зулап! –

Ақарматцыс аачырчырит,
Амтәыжәоақәа аацырцырит,
Ац нықәнашыын уа махәтак,
Иаацәырнагеит ус атак:

–Уара иухъзуп малакрыфа,
Хрыбза-кәрыбза, ацәгья-цәыфа,
Уара иудоуп гъшь-шьапык,
Ожә иутаххеит ө-шьапык!

Ахәыжә уқәуп ахьта азыхәа,
Ожә иутаххеит уара амтәыжәоа,
Нас агъсаатә еипъш угъырларц,
Агъсаатә рашәақәа ухәаларц.

Уара уцәоа узыгъсахуазар,
Акәытқәа урыламкысуазар,
Мап хәа уасхәом, ицала,
Сашәа хәашьяқәа бала!..

–Уара ухәатәкәа сара ишызуа,
Цъара кәтыкгы сшаламкысуа,
Ожә, абар, акарматцис,
Исхәоит – уашхәа мақбагысы!

–Ус анакәха, сышыта ухыла,
Санычырчыр – учырчырла,
Санышәышәлак – ушәышәла,
Икасцо зегь кәцала! –

Акарматцис ныкәтәа-аакәтәо,
Амыг гәато, ажыц гәато,
Амәа шытых ицоит, ицоит,
Абгахәычы кәаратцоит,

Атыс иашытоуп ихысхысуа,
Ихаш-хашуа, ацәа итасуа,
Атыхәагы хәаз-хәазоит,
Абна илс ицоит, ицоит.

Урт инрыжыит нак азыгәта,
Ожышыта абар, абар, ақыта,
Угышыр, иубоит, ацакәа,
Икарфаруеит акәыткәа...

Акарматцис ац еихыхуа,
Иналатәеит атла хырхәа,
Иршанхаган, иара нцәа,
Ашәа ахәоит игәырбәатцәа.

Абгахәчы тәаны ихәыцуеит,
Акарматцис иатцашыцуеит,
Ашәак ахәарц азбеит уи,
Аха иахәеит: – «И-и-уи, и-и-уи!» –

Абри захаз аматцуаракәа,
Аак-аакхәа имгышзакәа,
Агышәма имоурц агыхаста,
Ионы италт ахаргыаста.

Абгахәчы трысит, ицит,
Ашытыбжыгы абна илцит,
Амыг иафа, ицәкәыкәны,
Агысы агеит атдыхәтәаны.

Инагышызар, абна афыкәан,
Акарматцис атла икәтәан,
Ишахәац еигыш ашәа ахәон,
Ишкагыхац еигыш амра гыхон.

Абгахәчы фәгәыбзыбуа,
Аерыцхатәны, ахы шытыхуа,
Ус ахәеит: – Сыгысит, сыгысы,
Уаа, стынха ду, абаагысы,

Абар, сгышәаф иалалт амыг,
Уц хәыц ала нак исзалых,
Нас исзакәтца ахәрыбгыыц! –
–Мап, иаузеи, сара сыц,

Ишудыруа, цәымыг рыцәам,
Уи ахагы зынза исымам,
Сара сшәахәоит, узырәла,
Сашәа хәашыакәа цала!

Насгы иарбан, хәхынкылсыз,
Ицәыршәаган абжы иухылцыз,
Уанзеигыымха, сара иззом,
И-и-уи хәа ашәа узцом!

–Афы асааит, бжыла сеиҕын,
Аха баша еимхэак сыхын,
Иҕалеит сыбжыы цашэа,
Уи батэым, нас, омашэа! –

–Ус анакэха, сышыта ухыла, –
Ахэан, атцыс наҕ жэѡангэыла,
Амѡа инықэлеит игыруа,
Ғыхыа ааста иццакуа.

Абгахэчы ацэа итасуа,
Ихашхашуа, иқэасқэасуа,
Азагабаа иаганы,
Атцыс иашытоуп еиханы.

Заҕа бардра урт ахысыз,
Заҕа кэара урт ирырсыз,
Акыр ицэгьоуп ахэара,
Аха усгы ицеит хара...

Мхык инавалт ус ишнеиуаз,
Ааҕын мра ахьташеи-шеиуаз,
Нас азазеи аҕсатеи
Ахьзы ақэыртэон аҕықэреи.

Ашыџ-шыџхэа иеага дэықэцо,
Ахэжэ-хэжэхэа анышэ рыгэзо,
Уа дтарашэон анхаџы,
Иваргыла иҕацаа хџы!

Акарматцыс гэыргьеит даара,
Ирзахэароуп ашэа хаара!
Гэықатаган урт рзы,
Ашэа геит абра лассы!

Абгахэчы абла цыҕэза,
Арасраџ итэоуп иҕыҕэза.
Абзи ақышэи еихьнашыуеит,
Избан акэзар, имлашыуеит.

Агэашэ шықаз џадатэила,
Саара дук лхы иқэыргыла,
Ғьхэыск даахытцит ус ахэы,
Иаалгозаарын амхахэы.

Дааиуа-дааиуа, ал ашэшыраџ,
Ахаскынқэа реилачыраџ,
Ғынч лсаара налыргылт,
Нас амхырта уи дынхылт.

Абгахэчы ғынч ишықаз,
Абла нақэшэеит анаҕшымтаз,
Абар, абар, иааигэаны,
Асаараџы акэты зны.

Ахы иташэеит амыргэыргыа,
Бара аҕьхэысгы быхьша сыхьуа,
Рацаа саниеит сыззыҕшыз,
Уи акэтыжь ашша зыхьшэыз!

Абҕа-па тарпеи-тарпеиуа,
Абла-цаҕыа кэеицеи-кэеицеиуа,
Абгахэчы аҕсы заны,
Ал ахь ицоит икэырны.

Хаскынк цэара имыркэацакэа, –
Ани агызмал, анс имцакэа! –
Абар, иқэгылт ашыапы,
Иҕеит, иамтаст – ақаҕы!

Акарматцыс баша иҕшызма,
Ари амбо зынза ижэызма:
–Уахь бабацои, ббаарашэит,
Арахь, арахь! Шэи-и-т, шэит! –

Ларгы дыхэхэеит: – Ғьсыкыа, ҕьсыкыа!
Хэи, сыбзамкэа, хэи, сыҕсымкэа,
Сышҕақэнархеи, ишэмышытын!
Дыргьежь, Мура, ишэмышытын! –

Амхы итазгы абри гэартэит,
Мура нацкьеит, Дыргьежь каҕеит,
Нак еимыцкыа анышэгэал,
Рызынтэыкгы талт аҕьал!

–Арқа, Мура, Мура, уқэгыжь,
Арқа, Дыргьежь, уирахь иргьежь!
Абас игоит абыжьқэа,
Еивас ицоит алақэа.

Абгахэчыажэ аеитцыхуа,
Иашьтарчылан иара ацыхэа,
Иахан амыҕ, афаса,
Ицоит акэтыжь аҕазза.

Аха иаапсеит, уаха налшом;
Анахь бахәуп, уаха изакәшом,
Талашья амам усгы азыжь,
Ускан иаршәит наф акәтыжь.

Ус ишцоз ахәира пьхьахәа,
Алапш накәшәеит атла гәаа,
Нас игәырбьан уахь ипурит,
Атла гәаа интакәрит.

Уаха гәаарак камтазакәа,
Уа иаангылеит аматцаркәа,
Атла иамцоуп урт еикәшо,
Рхапгыц царкәа неихакшо.

Атла гәаа атылашьцараф,
Абгахәчыжә амацара,
Атхара хәа агәы еисуа,
Уафа иштәршәыз ибьазкуа,

Ус, иаацәажәеит ицыртыруа:
–Шәарт сыблакәа, са исыздыруам,
Уа шәтыбә-тыбәза баша шәтоу,
Ма са сзыхәа акыр шәхәартоу?

–Хашпәакоуцеи, унан, гәрамгас,
Хара хумоуп лашарбагас,
Атла гәаа ха ихамбар,
Уеимырбәыцәуан аматцар!

–Нас, исашәхәеишь иара абратәкьа,
Шәызхәартоузеи, слымха кьацәкәа,
Баша бьыжәтцас шәеикәапсоу,
Мамзар ус акыр шәапсоу?

–Мшәан, закәызеи уажәа иалоу,
Хара хами узырманшәало,
«Шәит» анырхәа, иахмахар,
Уеимырбәыцәуан аматцар!

–Уи заманоуп ас ахьыжәуа,
Нас иарбану, шәарт сшьапыжәкәа,
Баша шәцома, анышә бәапсо,
Мамзар ус акыр шәапсоу?

–Уахгы чынгы уахьцо хуцзоуп,
Арахь ушьтых, хара хуцоуп,
Ожәыгь хухан уаахамгар,
Уеимырбәыцәуан аматцар!

–Урт зегь бзиоуп, аха стыхәа,
Ихәеишь иарбан узласыхәа?
Баша абас ухәаз-хәазо,
Мамзар ус акыр уапсоу?

–Аматцаракәа нхылеит ушьта,
Уара уәуан, сара сушьтан,
Гагатцас саауан саргы,
Уаха акымзар акагы!

–Хәит, ажьымдыр, уара стыхәа,
Сара ипгыстәап уара удыхәа!..
Абгахәчы абас ихәхәеит,
Адыхәагы нытнархәхәеит.

Аматцаракәа налапапан,
Икны илахан тыхәабаба,
Ажәван кьакьа надырбеит,
Абгахәчы неимдырххеит.

Асахьақәа тьылхит Ельвира Бениа

Арашәацәа рееивахала,
Аҳаҳаихәа русқәа руеит,
Амхы еиужь аҗша хыхәхәала,
Аҗықәреи бҗы шәыршәыруеит.

Аҗарматцыс абжы еихсыҗуам,
Ишаҳәац еигҗш ашәа ахәоит.
Ажәған иатцәа шәахәацк хыршәлам,
Ишкаҗхац еигҗш амра җхоит!

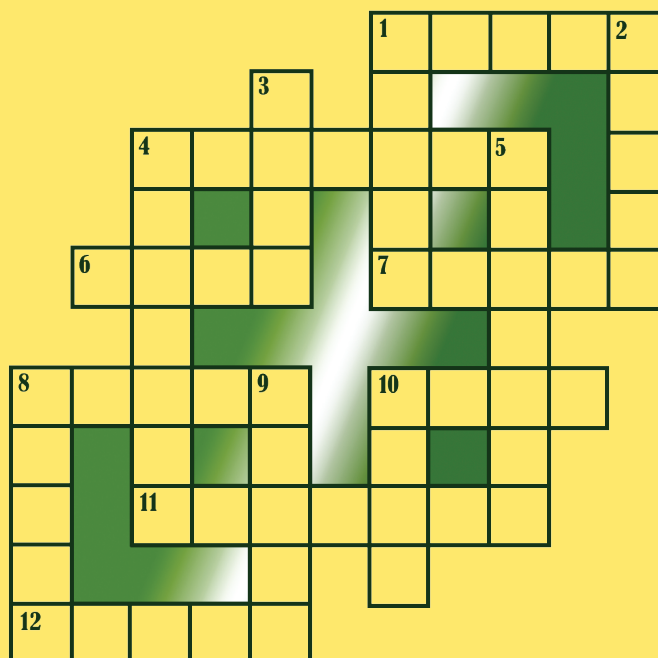
1958

Ажәеиҥда

Армарахьтә арғарағь: 1. Ахрыгәғәарта. 4. Дышнеиуаз ... аҥны днанагеит. 6. Б. Шьынқәба иқыҥа. 7. Аамтарбага. 8. Нцәахәуп. 10. Цлоуп. 11. Изныҥшыло. 12. Ицъашьатәу.

Хыхьынтә цаҥа: 1. Хьыкәыр ... днеиуан. 2. Б. Шьынқәба ифымтәк афырхатца. 3. ... дыҥҥау хәа дцааит. 4. Аижәлантәқәа. 5. Жәлар рфырхатцак ижәла. 8. Милаҥк. 9. ... ифна-тәаны ицәажәон. 10. Ачымазара бааҥс.

Аҥкаа: Шабат, асаат, ааҥҥрак, Члоу, Арланаа, Аниар, аҥсуа, ашана, длоу, аҥкы, ахьа, кыаҥба, асаркыа, руда, абааш, аарта.

АМЦАБЗ

№3, 2017

АРЕДАҚТОР ХАДА ИННА АҤАШПЦҤА

Аредақиа тә еилазаара:
Е. Ажьыба (аредақтор хада лхатыпуаф,
атакзыҥхыкәу амазаныкәгаф),
А. Гогәуа, Гә. Кәыҥниаҥҥа,
В. Цәыҥба (асахь. редақтор),
Н. Кәыҥниа (аҥәша аредақтор).
Компиутерла еикәлыршәеит С. Сазба,
акыҥхьыфы Н. Кәарчиаҥҥа.
Акорреқтор Ц. Киутҥҥа.

Ажурнал сахьала еикәиршәеит
В. Цәыҥба

Аредақиа аҥызтыҥ: 384900. Аҥәа ак.,
Ажәанба им., 9. Ател: 226-25-52

Амцабз (Пламя)

Детский журнал Союза писателей Абхазии.
Выходит один раз в 2 месяца.
Адрес редакции: 384900, г. Сухум.
ул. Званба, 9. Тел.: 226-25-52
Отпечатано ЗАО «Арашь»
г. Сухум, ул. Эшба, 168

Акыҥхьыртахь ирыҥоуп:
Аформат 60/84 1/8.
Аофсет кыҥхь хкы 1, 86 кь.бҥгыҥ.
Атираж 4000.

Аҥатцаҥҥа
Икыҥхьыҥуп ИАЕ «Арашь» аҥны

Итыҥуеит 1957 ш., лацара (май) мза аахыс